

PRAKTIJK

auteur petri benschop schreef dit artikel in opdracht van duurzaam door, het beeldmateriaal werd verzorgd door wasted. p.benschop@voxx.nl

KENNISPROGRAMMA DUURZAAMDOOR VOOR EEN GROENE, DUURZAME ECONOMIE

Wijken opleuken met afval

Een bankje in het park, vrolijk gekleurde plantenbakken, een podium voor een buurtevenement. Wat kun je niet maken van afgedankt plastic? *WASTED*, een buurtinitiatief in Amsterdam-Noord, verzamelt plastic afval in de buurten rondom het Noorderpark en verwerkt dit tot nieuwe producten voor de buurt. Het is één van de vele afvalinitiatieven die Nederland inmiddels rijk is. Met hun activiteiten versterken ze de lokale economie en leveren ze een bijdrage aan de verduurzaming van de buurt.

WASTED is een project van *CITIES*, een stichting die lokale oplossingen onderzoekt en ontwikkelt voor wereldwijde stedelijke problemen. 'We willen nieuwe waarde geven aan plastic afval', vertelt initiatiefnemer Francesca Miazzo. 'Buurtbewoners leveren hun plastic bij ons in. *WASTED* wast, versnipperd en versmelt het verzamelde plastic vervolgens tot gekleurde blokken. Die blokken zijn ontworpen door het Amsterdamse kunstenaarscollectief Polimeer. In ons speciale *WASTED* Laboratorium – een reizend lab met kleinschalige,

PRAKTIJK

auteur petri benschop schreef dit artikel in opdracht van duurzaam door, het beeldmateriaal werd verzorgd door wasted. p.benschop@voxx.nl

zelfontworpen machines voor het upcyclen van plastic afval – maken we van die blokken nieuwe gebruiksvoorwerpen voor de buurt. In het Noorderpark staan bijvoorbeeld bankjes gemaakt van WASTED-blokken.’

Munteenheid

Voor buurtbewoners die hun plastic inleveren valt er – naast een goed gevoel – ook wat te winnen. Miazzo: ‘Voor elke volle zak plastic die buurtbewoners van Amsterdam inleveren, krijgen ze een speciale

WASTED Coin. Deze munt is in te wisselen voor korting of een specifieke aanbieding bij winkels, horeca en evenementen in de buurt. Denk bijvoorbeeld aan een tweede koffie gratis in het plaatselijke café of korting op een festivalkaartje. Er doen al 700 huishoudens uit de wijk mee aan het project. Zij leveren wekelijks een zak plastic in op een speciaal inzamelpunt. Ook hebben we een ophaaldienst die langs huizen gaat om het plastic op te halen. Naast het inzamelen en “upcyclen” van plastic, verzorgt WASTED workshops voor

scholieren en volwassenen om de bewustwording van plasticconsumptie te vergroten.’

Nieuwe topsector

Op steeds meer plekken in Nederland ontstaan initiatieven om de buurt te verduurzamen. Op het gebied van afval, maar ook met andere maatschappelijke thema’s, zoals duurzame energie en zorg, gaan buurtbewoners massaal aan de slag. Volgens Kracht in NL, een belangenbehartiger van maatschappelijk initiatieven, vormen al die wijkondernemingen,

PRAKTIJK

door petri benschop schreef dit artikel in opdracht van duurzaamDoor, het beeldmateriaal werd verzorgd door wasted. p.benschop@voxx.nl

lokale energiebedrijven en zorgallianties samen een nieuwe topsector. 'Initiatieven leveren meervoudige waarde', zegt Silvia de Ronde Bresser van *Kracht in NL*. 'Die waarde is vaak nog te weinig zichtbaar en te weinig onderkend. Overheden, het bedrijfsleven, kennisinstellingen en fondsen kunnen veel winnen door op een gelijkwaardige manier met deze sector samen te werken. Kracht in NL maakt initiatieven uit de samenleving landelijk zichtbaar en verbindt ze met elkaar. Dat doet we onder meer met de MAEX, een "maatschappelijke AEX". Deze online tool laat zien welke "maatschappelijke waarde" een initiatief creëert, wie er gebruik van maakt en waar behoeften liggen. Fondsen, bedrijven en overheden zien de meerwaarde van bepaalde initiatieven en kunnen heel gericht investeren én participeren.'

Burgerkracht

Kracht in NL werkt nauw samen met Gemeenten voor Duurzame Ontwikkeling (GDO), een netwerkorganisatie die duurzame ontwikkeling in gemeenten stimuleert, onder meer via het inzetten van burgerkracht. Kennisprogramma DuurzaamDoor bracht de partijen bij elkaar en biedt financiële ondersteuning aan hun gezamenlijke projecten. 'Wij trekken samen op om in alle Nederlandse gemeenten duidelijk te maken wat er allemaal in de samenleving gebeurt', aldus De Ronde Bresser. 'Gemeenten hebben allerlei ambities op het gebied van verduurzaming. Initiatieven kunnen gemeenten helpen duurzaamheidsdoelstellingen te behalen.' Afvalinitiatieven krijgen steeds meer aandacht bij gemeenten, vertelt Vivian Siebering van GDO. 'Gemeenten willen zwerfafval tegen gaan en het percentage restafval verkleinen. Lokale initiatieven helpen daarbij, door de afvalinzameling, -scheiding en -recycling in de wijk op te pakken. Het ontstaan van afvalinitiatieven heeft vaak een directe link met het beleid van de gemeente. Als de gemeente het gft-afval niet

WAT IS DUURZAAMDOOR?

DuurzaamDoor is een kennisprogramma voor sociale innovatie dat de ontwikkeling naar een groene, duurzame economie wil versnellen en doorbraken helpt realiseren. DuurzaamDoor organiseert samenhang tussen landelijke, regionale en lokale initiatieven via 'sociaal instrumentarium', zoals netwerken en coalitievorming. Op deze en andere innovatieve manieren werken overheden, ondernemers, onderwijs, onderzoek, en (burger)organisaties met elkaar samen aan maatschappelijke vraagstukken. DuurzaamDoor stimuleert, faciliteert, realiseert.

Meer info: www.duurzaamdoor.nl

ophaalt, dan pakken bewoners het op. Vooral in grote steden speelt dit. In Den Haag bijvoorbeeld, waar op twaalf plekken de buurt het initiatief heeft genomen om groenafval te verzamelen en te composteren. De gemeente komt er niet meer aan te pas.’

Initiatieven omarmen

Gemeenten doen er slim aan de lokale initiatieven te omarmen en te ondersteunen, meent Siebering. ‘Afvallinitiatieven zijn van toegevoegde waarde voor gemeenten, om verschillende redenen. Ze helpen bij het oplossen van de afvalproblematiek, maar zorgen bijvoorbeeld ook voor meer sociale cohesie. Het brengt mensen in de wijk bij elkaar.’ De lokale Natuur- en Milieu Educatie-Centra (NME-Centra) zouden volgens haar als aanspreekpunt kunnen fungeren voor bewoners die samen aan de slag willen. ‘Zij hebben veel kennis over hoe de afval-

stromen in de gemeente geregeld zijn en beschikken over de juiste contacten. De gemeente kan waar nodig een handje helpen, bijvoorbeeld door materialen als afvalprikkers en kliko’s aan te reiken. Ook kunnen zij helpen bij het mobiliseren van de wijk door publiciteit te geven aan het initiatief.’

Subsidiekraan dicht

Het Amsterdamse plasticinitiatief WASTED kon ook op steun van de gemeente Amsterdam rekenen. Miazzo: ‘De gemeente was direct heel enthousiast. In de beginfase kregen we subsidie van de gemeente. Helaas is de subsidiekraan inmiddels dichtgedraaid, wat betekent dat we op zoek moeten naar nieuwe geldschieters. We willen graag opschaalen: uitbreiden naar andere wijken en nieuwe activiteiten ontplooiën. Maar zonder financiële middelen is dat niet mogelijk.’ Een notering aan de MAEX – de plek waar initiatief-

ven en geldschieters elkaar kunnen vinden – kan uitkomst bieden. De Ronde Bresser: ‘Om een economische factor te worden moeten initiatieven gaan samenwerken met commerciële bedrijven, instellingen en gemeenten. Dit zijn nu vaak nog gescheiden werelden. Daarvoor is het nodig om deze partijen bij elkaar te brengen en te praten over de wederzijdse behoeften. Als bedrijven, overheden of instellingen een product of dienst ontwikkelen voor burgerinitiatieven en andersom – *business to community en community to business* – dan worden alle partijen daar beter van. Er liggen hier enorme kansen, het is een nieuw terrein voor alle spelers. Zo’n nieuw concept biedt burgerinitiatieven de mogelijkheid om duurzaam te blijven bestaan en wellicht door te groeien tot opschaalbare rendabele sociale ondernemingen. Uiteindelijk betekent dit een versterking van economie én samenleving.’